

ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น*

Problems in the Performance of Village Headmen in KhonKaen Province

พระนิทัศน์ วงศ์วังเพิ่ม, ไพรช พันธ์ชมภู¹,
พระครูสุตวรธรรมกิจ, ปรัชญา มีโนทองมหาศาล และชัยพัทธ์ ยางศรี²
Phra Nitat Wongwangphoem, Phairat Phuenchomphoo,
Phrakhru Sutaworathammakit, Prucha Meenontongmahasan and Chayapad Yangsri
มหาวิทยาลัยมหาบูรพา¹
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น²
Mahamakut Buddhist University, Thailand
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, KhonKaen Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Poiltice7114@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น 2) เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น และ 3) ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำนัน จำนวน 189 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 400 คน ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ t-test Independent สำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ส่วนด้านที่มีค่า

*ได้รับบทความ: 10 มีนาคม 2561; แก้ไขบทความ: 2 เมษายน 2562; ตอรับตีพิมพ์: 26 เมษายน 2562



คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทะเบียน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการทะเบียน และด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกประเภทการปฏิบัติงานพบว่า โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการทะเบียน และด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการทะเบียนและด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

3. ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางราชการให้ประชาชนได้รับทราบกันอย่างทั่วถึง และควรปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และหน่วยงานภาครัฐควรลงมาเยี่ยมตรวจราชการเพื่อรับทราบปัญหาของชุมชน

คำสำคัญ: ปฏิบัติงาน; กำนัน; ผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

The objectives of this research are to study: 1) problems of the village headman's performance in KhonKaen province; 2) to compare the problems of the village headman's performance in KhonKaen province; 3) to present the suggestion of the performance of the village headman in KhonKaen the population used in the research was 189 village chiefs and 400 village headmen who worked in KhonKaen province in fiscal year 2017. The tools used for data collection were a five rating scale questionnaire. Statistics used in data analysis were: percentage, mean, standard deviation and t-test (independent) statistics for testing hypotheses.



The research findings were as follows:

1. The overall performance of the village headman was found that it was at a low level. Considering each aspect, it was found that the problems were at the low level, 4 aspects and 1 medium level, respectively, namely natural resource and environmental conservation, followed by career development and promotion and the administration and order of peace. As for the aspect that has the lowest mean score was the registration.

2. The results of the comparison of the operational problems of the village headman, classified by sex, revealed that overall, there were different operational problems with statistical significance level of 0.05 ($p \leq 0.05$). Considered in each aspect, there was a significant difference at the level of 0.05 ($p \leq 0.05$) in all aspects, including administration and order career development and promotion in the conservation of natural resources, environment, registration and civil defense. As for the results of the comparison of the performance problems of the village headman, the village headman classified the experience of performing duties, in overall, there were different operational problems with statistical significance at the level of 0.05 ($p \leq 0.05$). Considered in each aspect, there was a significant difference at the level of 0.05 ($p \leq 0.05$) in 2 aspects: registration and the civil defense department. The results of the comparison of the operational problems of the village headman classified by status showed that overall, there were different operational problems with statistical significance at the level of 0.05 ($p \leq 0.05$). Considered in each aspect, there was a significant difference at the level of 0.05 ($p \leq 0.05$) in 2 aspects: registration and civil defense.

3. Suggestions for the performance of the village headman: there should be public relations information for the public to be thoroughly informed and should raise awareness for the public to be responsible for strengthening the community and government agencies should come to visit and check the problems of the community.

Keywords: work performance; village headman; headman



1. บทนำ

การปกครองท้องถิ่นที่เป็นการจัดการปกครองดินแดนหรือพื้นที่ของรัฐหรือของรัฐบาลกลาง (Territorial Administration by State / Government) ซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อย (Law and Order) ของประเทศ การจัดการปกครองท้องถิ่นที่มีลักษณะต่างกันขึ้นอยู่กับรูปลักษณะของรัฐว่าประเทศนั้น เป็นรัฐเดี่ยว (Unitary State) และขึ้นอยู่กับระดับของการรวมศูนย์อำนาจ หากประเทศนั้นๆ มีระดับการรวมศูนย์อำนาจอย่างยิ่ง การปกครองดินแดนหรือพื้นที่ของรัฐนั้นก็จะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่รัฐบาลกลางทั้งสิ้น หากมีการรวมอำนาจระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่นั้นๆ จะเป็นราชการส่วนภูมิภาคอย่างกรณีประเทศไทย การปกครองท้องถิ่นก็คือหน่วยการปกครองที่เรียกว่าตำบลและหมู่บ้าน (Mala, 2016)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงปฏิรูปการปกครองประเทศ โดยการรวมอำนาจเข้าสู่เมืองหลวงในปี พ.ศ. 2435 โดยมีวัตถุประสงค์ขณะนั้น คือ การสร้างรัฐบาลกลางที่มีอำนาจเพื่อที่จะได้วางนโยบายปฏิรูปประเทศชาติในด้านต่างๆ เพื่อหลีกเลี่ยงจากการตกเป็นเมืองขึ้นของชาติมหาอำนาจตะวันตก จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารงานในการปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ด้วย โดยมีตำบลและหมู่บ้านเป็นหน่วยการปกครองระดับล่าง ทั้งนี้หลายๆ หมู่บ้านรวมกันเป็นตำบล แต่ละหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้าน

เป็นผู้ปกครอง ส่วนตำบลจะมีกำนันเป็นผู้ปกครองตามกฎหมายการจัดระเบียบการปกครอง คือ พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้วจำนวน 10 ครั้ง และถือเอาพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานจนถึงทุกวันนี้ (Mektrairat, 2003)

กำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความเชื่อถือและมอบหมายความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนของชุมชน มีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในเรื่องต่างๆ เช่น การเจ็บป่วย การทำมาหากิน การศึกษาของบุตรหลานในชุมชน หรือหมู่บ้าน ภัยอันตรายต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง พายุฝน เป็นต้น บทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 และพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 ที่บังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน คือ มีหน้าที่ในด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการทะเบียน และด้านการป้องกันฝ่ายพลเรือน

จังหวัดขอนแก่น แบ่งการปกครองออกเป็น 26 อำเภอ 199 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,792,079 คน และเป็นลำดับที่ 4 ของประเทศ ประชากรเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่สร้างรายได้หลักให้แก่ประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก แต่ปัจจุบันประสบ



กับปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ปัญหาสังคม เช่น ภาระหนี้สิน ปัญหาการลักลอบเล่นการพนัน ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีสถานะผู้แทนของรัฐ เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคที่มีจังหวัดและอำเภอเป็นโครงสร้างส่วนบนอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติงานอยู่ในระดับล่างสุดของรัฐและอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องที่ต่างๆ โดยมีหน้าที่สำคัญคือ การช่วยเหลือเรื่องการประสานงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ อำเภอ และหน่วยงานราชการระดับส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบล โดยมีหน้าที่สำคัญคือ การช่วยเรื่องประสานงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมในหมู่บ้านและการแจ้งข่าวสารทางราชการให้ประชาชนรับทราบ ในขณะที่เดียวกันกำนันผู้ใหญ่บ้านก็มีสถานะและบทบาทการเป็นตัวแทนประชาชน เป็นผู้นำของชุมชน เนื่องจากไม่มีสถานะเป็นข้าราชการของรัฐเต็มตัว อีกทั้งมิได้ทำงานให้แก่ทางราชการเต็มเวลา บทบาทและหน้าที่ดังกล่าวส่งผลให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ต้องดูแลทุกข์สุขของประชาชนในด้านต่างๆ (Mala, 2016)

จากสภาพการณดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำนัน จำนวน 189 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2,078 คน ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2560 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นตำแหน่งกำนัน โดยเลือกทั้งหมด จำนวน 189 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กำหนดจากประชากรโดยคำนวณหาขนาดตัวอย่างจากสูตรทาโร ยามาเน่ (Somsak and Jitdee, 2017 : 145-154) และใช้การสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มประชากรแบบสัดส่วน (Proportional Sampling) กับประชากรที่เป็นเฉพาะตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ให้กระจายไปตามจำนวนประชากรที่เป็นเฉพาะตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ตามแต่ละอำเภอ ได้จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลบางประการของผู้ตอบแบบสอบถาม คำตอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น คำตอบมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)



ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น เป็นคำถามแบบปลายเปิดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ใช้หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น โดยการใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยพิจารณาจากขอบเขตของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการแบบสอบถามผลที่ได้จากการแปลผล 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามสถานภาพ เพศ และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent t-test) และ 4) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดหนองขอนแก่น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ และพรรณนาวิเคราะห์ นำเสนอแบบบรรยายความเรียง (Chantavanich, 1990)

4. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นชาย ร้อยละ 58.75 ส่วนที่เหลือเป็นหญิง ร้อยละ 41.25 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 50.93 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 33.95 ที่เหลือมีอายุระหว่าง 15 และไม่เกิน 30 ปี มีอยู่ร้อยละ 10

และ 3.86 ตามลำดับ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 50 รองลงมาคือ ประถมศึกษา ร้อยละ 35 ที่เหลือ คือ ปริญญาตรี อนุปริญญา/ปวส. มีอยู่ร้อยละ 12.5 และ 2.5 ตามลำดับ ส่วนระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 62.5 และ 11 ปี ขึ้นไป มีอยู่ร้อยละ 37.7

2. ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดหนองขอนแก่น ผลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวม พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.43$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 2.66$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\bar{x} = 2.55$, S.D. = 0.67) และด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{x} = 2.47$, S.D. = 0.70) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทะเบียน ($\bar{x} = 2.13$, S.D. = 0.78)

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพระหว่างปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน พบว่า โดยรวมปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ



และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่นจำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการทะเบียน และด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่นจำแนกประเภทการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการทะเบียน และด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

4.1 ปัญหาเยาวชนจับกลุ่มมั่วสุมการดื่มสุราแล้วทะเลาะวิวาทกันก่อให้เกิดความรำคาญต่อเพื่อนบ้านข้างเคียง

4.2 ปัญหาภัยแล้งน้ำเพื่อทำการเกษตรไม่เพียงพอและผลกระทบจากการใช้สารเคมี

เพื่อการเกษตรส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดมลพิษทางแหล่งน้ำ อากาศ และดิน

4.3 ปัญหาการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน เนื่องจากกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลไม่มีอุปกรณ์เครื่องมือในการรักษาความสงบเรียบร้อย

4.4 ปัญหาการนำเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเข้าอบรมลดยาเสพติด เพราะถูกผู้ปกครองของเยาวชนหาว่าใส่ความบุตรหลาน โดยเฉพาะการส่งรายชื่อหากกลุ่มเสี่ยง เป็นการเสี่ยงต่อการถูกฟ้องจากผู้ปกครองเด็กและถูกข่มขู่คุกคามจากผู้ที่มีอิทธิพลในพื้นที่

4.5 ปัญหาประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจกฎหมาย

4.6 ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

4.7 การช่วยเหลือเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ และรายได้ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐ โดยเฉพาะผู้ประสบภัยแล้ง

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น โดยรวม พบว่า มีระดับอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานหมู่บ้านและตำบล มีหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แบ่งเบาภาระหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีงบประมาณเป็นของตนเองไว้สำหรับบริการและ



จัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ดังนั้น จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่ประสบปัญหาการปฏิบัติงานมากนัก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับข้อที่มีค่า คะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริพงษ์ ศรีงาม (Sringsarm, 2011) ได้ทำการศึกษาความคาดหวัง ของผู้นำครัวเรือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลสมัน อำเภอมะขาม จังหวัด จันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคาดหวังของ ผู้นำครัวเรือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบ รียบร้อย มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ สอดคล้องตามแนวคิดของชัยศรี ธาราสวัสดิ์พิพัฒน์ (Tarasawatpipat, 2005) ได้อธิบายว่า การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญ คือ เป็นสิ่งที่ประชาชนต่อมนุษย์ไม่ว่าจะเป็น ทางตรงและทางอ้อมและเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง ดังนั้น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความ สำคัญต่อชุมชนในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นแหล่งปัจจัยในการ ดำรงชีวิตต่อคนในชุมชน คือ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย เป็นแหล่งวัตถุดิบในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย สิ่งปลูก สร้างต่างๆ เป็นแหล่งที่มาของยารักษาโรค 2) เพื่อ เป็นแหล่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์และเป็นที่ มนุษย์และสัตว์ขาดไม่ได้ 3) เป็นแหล่งปัจจัยที่ สำคัญในการผลิตหรือเป็นวัตถุดิบในกระบวนการ ผลิตของอุตสาหกรรม เช่น พลังงานจากธรรมชาติ

4) ความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติไปถึง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญของ มนุษย์ และ 5) มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ ทั้งทางตรง เช่น ทรัพยากรพลังงานหรือโดยอ้อม เช่น เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติ หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติ งานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการ ปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการ ทะเบียน และด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนภัทร เอี่ยมรอด (Aiamrod, 2013) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการ ปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขต จังหวัดชัยนาท พบว่า เพศกับประสิทธิภาพ ปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขต จังหวัดชัยนาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 และผลการเปรียบเทียบปัญหา การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัด ขอนแก่นจำแนกตามระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติหน้าที่แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$) จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการทะเบียน



และด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนรินทร์ อุ่นเรือน (Ounruen, 2006) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่อำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ระยะการดำรงตำแหน่ง ของการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่อำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศชายมีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศหญิง เช่น งานรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด งานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น ภารกิจหน้าที่เหล่านี้ต้องเป็นเพศชายน่าจะเกิดความคล่องตัวมากกว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศหญิง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย
จากผลการวิจัยปัญหาการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางราชการให้ประชาชนได้รับทราบกันอย่างทั่วถึง

1.2 ควรปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และหน่วยงานภาครัฐควรลงมาเยี่ยมตรวจราชการเพื่อรับทราบปัญหาของชุมชน

1.3 ควรให้ฝ่ายปกครองระดับอำเภออำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในนายเวาชนกลุ่มเสี่ยงเข้าอบรมปลอดภัยเสพติด เนื่องจากถูกผู้ปกครองของเยาวชนกล่าวหาใส่ความลูกหลาน โดยเฉพาะการส่งรายชื่อหากกลุ่มเสี่ยง เป็นการเสี่ยงต่อการถูกฟ้องจากผู้ปกครองเด็ก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

2.2 ควรมีการศึกษาการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

References

- Aiamrod, T. (2013). Effectiveness of the duties of Kamnan and village headman in Chai Nat Province. *Master of Public Administration Thesis*. Graduate School : Sukhothai Thammathirat Open University.
- Chantavanich, S. (1990). *The Qualitative Research*. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House.



- Mala, T. (2016). The existence of Kam-nan and Poo-yai-ban in the Contexts of Local Decentralization: Case study from Pathum Thani and Phranakorn Sri Ayuthaya Province. *Report Reseach*. Pathum Thani : Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.
- Mektrairat, N. (2006). *Roles and Duties of Sub-district Chiefs and Village Headmen and Local Government*. Bangkok : Office of the Council of State, Office of the Prime Minister.
- Ounruen, N. (2006). The study of the duty of the village headman in Peacekeeping Completed in Phanat Nikhom District Chonburi Province. *Special Problems in Public Administration Degree Master's Degree*. Graduate School : Burapha University.
- Somsak, S. and Jitdee, S. (2017). Administration of KhonKaen Local Administrative Organizations, with General Public Participation for Transparency. *Dhammathas Academic Journal*, 17(3), 145-154.
- Sringarm, S. (2011). Expectation of Family Leaders towards Duty Performance of Sub-district Chief and Village Headmen, Chaman Sub-district, Makham District, Chan Buri. *Thesis for the Master of Arts in Social Sciences for Development*. Graduate School : Rambhai Barni Rajabhat University
- Tarasawatpipat, C. (2005). *Development of Model of Waste Oil Recycling to Diesel*. Bangkok : Environmental Science, Suan Sunandha Rajabhat University.